

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. VII. An Deus determinet ad individuum effectus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

ergo verificativum formale est status objecti. Dixi, si daretur, quia, ut vidimus, in actibus liberis præsertim malis, nullum datur decretum prædeterminans, ex quo infallibiliter sequatur actus.

§. VII.

An Deus determinet ad individuum effectus?

Causa creata necessaria, proximè ad agendum expedita, secundum communem & veram Philosophorum sententiam, ex natura sua & circumstantiis, actum primum constituentibus, determinata est ad effectus speciem. Sic ignis ex natura sua determinatus est ad producendum potius ignem, quam aquam; & oculus in præsentia talis objecti & luminis determinatus est ad producendam potius hanc specie visionem, quam aliam. Causæ item liberæ se ipsas determinant ad speciem, & non à Deo prædeterminantur, ut dictum est; ita homo liberè se determinat ad amorem potius quam ad odium; ad actum honestum, quam inhonestum. Major est dubitatio circa causam determinantem ad individuum; quoniam enim in effectibus producendis infiniti sunt possibiles invicem solo numero distincti, per quorum singulos videtur satisfieri posse exigentiæ activæ principii creati, hic & nunc proximè & ultimò determinati ad speciem effectus, dubitatur, unde ratio repetenda sit, cur ex tot simillimis effectibus, unus potius producat, quam alter, v. g. cur hic numero amor potius producat, quam alius ei simillimus?

Qua in re verisimilior videtur illorum opinio, qui dicunt, causam primam determinare ad individuum: idque probant 1. negativè, quia non ostenditur necessitas aut fundamentum tam variarum & innumerabilium exigentiarum, & incredibilem respectum, quos affingunt singulis individuis, quatenus ista non possent procedere, nisi ab hac causa, & quidem tali ordine, loco, tempore &c. Unde enim columba potius hanc producit columbam, quam aliam, aut hanc primo loco, & illam secundo, vel hic potius, quam alibi? Qua in re distinguendum videtur inter id, quod jam existit, & quod de novo producit: quòd enim alia sit numero materia in America, quam in Europa, id aliunde determinatum est; quòd autem hæc numero forma, seu anima columbæ potius producenda sit, quam alia, specie neutiquam diversa, non apparet ulla hujus exigentia: aliàs, quæ habentur ejusdem speciei, ex natura sua differrent inter se, cum exigant ex se potius produci ab his causis, & in istis circumstantiis, quam ab aliis, & in aliis. Sic etiam in actibus vitalibus, qui omnino producuntur de novo, non apparet ex natura rei, cur hic numero actus amoris potius producat, quam alius ei simillimus, aut cur potius hodie, quam crastina die, aut hic quam alibi.

Unde prob. 2. Electio unius boni præ alio, inter plura bona possibilia omnino æqualia, & æqualiter servientia ad finem agentis, non potest esse actus appetitus innati, & causæ necessariæ, sed est actus causæ liberæ præcognoscentis illa bona, & illa inter se perfectè discernentis; atqui determinatio ad hoc potius individuum præ altero producendum est electio unius boni præ altero inter plura bona omnino æqualia, & æqualiter ad finem agentis servientia,

tia, qualis est propagatio speciei, demonstratio perfectionum, quæ sunt in causis, utilitas totius universi &c. ergo talis determinatio non est actus causæ creatæ necessariæ. Subsumunt: sed neque potest esse actus causæ liberæ creatæ; cum causa creatæ plura possibilia inter se omnino æqualia non possit discernere, & consequenter nec unum præ alio eligere: ergo est actus causæ liberæ increatæ, talia individua perfecte discernentis. Neque dicas, causam etiam secundam posse discernere & eligere unum individuum præ altero, v. g. hunc potius aureum, quam alium simillimum. Nam distinguendum est inter objecta existentia, & inter effectus producendos & possibiles: inter bona actu existentia eligere possumus, quia unum ab altero discernimus, saltem sub prædicato accidentali v. g. sub ratione existentis hic & non ibi; at inter possibilia simillima discernere non possumus, adeoque nec eligere.

Dices. Eccli. 7. dicitur: *Honora patrem tuum, & gemitus matris tuæ ne obliviscaris: memento, quoniam nisi per illos natus non fuisses.* ergo nulla est indifferentia ex parte effectus, ut ex hac causa potius, quam ex alia oriatur. Ad hunc textum multiplex est responsio. 1. est, quod Græca versio ita legat: *Memento, quod per eos natus sis.* 2. Est Carthusiani dicentis, quod hoc numero corpus, saltem quoad partes primigenias, non haberemus, nisi ab his determinatè parentibus. 3. Intelligi potest citatus Scrip. locus de præsentī decreto Dei, quo existentiam cujusque nostrum his parentibus ita alligavit, ut non nisi per ipsos nati nos voluerit: & hinc speciale Dei beneficium agnoscunt fideles, quod nati sint ex his parentibus, in tali loco, tempore &c. 4. Intelligunt alii de parentibus in suppositione confusa, sic ut sensus sit, nos non fuisse nascituros sine aliquibus parentibus istis, illis, aut aliis.

Dices 2. Natura non deficit in necessariis: ergo neque in paranda via naturali, qua causa determinetur ad individuum: indecorum enim est Philosopho recurrere ad causam primam. Verum quidem est, naturam non deficere in necessariis, prout includit tam naturantem, quam naturatam, non item, prout includit naturam naturatam tantum, ut solent dicere. Summopere necessaria est actio creativa animæ rationalis, & actio conservativa calorum, & aliarumque substantiarum, quamvis actiones istæ non fiant, nisi à sola natura naturante. Unde indecorum est recurrere ad causam primam, si aliqua causa secunda sufficiat determinationi faciendæ, non autem, si nulla sufficiat, & convenienter assignari possit.

Dices 3. Ex Petro Fulienſi: si Deus determinat ad individuum peccati, Deus est Auctor peccati: nam quotiescunque duo concurrunt ad actum moralem, ita ut unus sit determinans, alter determinatus, talis actus moralis potius imputatur determinanti, quam determinato. Hoc distinguitur: si absolute determinet ad individuum, con. si solum conditionatè, & ex hypothesi, quod creatura liberè velit ponere actum huius potius, quam alterius speciei, negatur. Vel sic: si Deus antecedenter determinat ad individuum peccati potius, quam ad omissionem ipsius, con. si determinat tantum consequenter ad hoc individuum potius, quam ad aliud per omnia simile, idque ex officio causæ primæ, negant. Nemo propterea peccat, quod furto furtipiat ex loculis aureum A potius, quam aureum B, sed ideo solum, quod liberè se determinet ad tantum ac tale furtum.

